

Białystok, 24.08.2019 r.

Dr hab. Wioleta Danilewicz, prof. UwB
Uniwersytet w Białymstoku

Recenzja
dorobku naukowego, dydaktycznego i popularyzatorskiego
Pani dr Adeli Kożyczkowskiej ubiegającej się o nadanie stopnia
doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika

I. PODSTAWOWE INFORMACJE O DRODZE EDUKACYJNEJ I ZAWODOWEJ
HABILITANTKI

Pani dr Adela Kożyczkowska jest absolwentką Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie ukończyła kierunek pedagogika.

W 1999 roku obroniła pracę magisterską z pedagogiki pt. *Dorastanie w smutku i cierpieniu (dziecko ofiara przemocy w stosunku do jednego z rodziców)*, pod kierunkiem promotora: Józefa Żerko. W 2008 roku otrzymała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki. Podstawą uzyskania stopnia była rozprawa pt. *Praca kobiet elit biznesu jako doświadczenie edukacyjne* pod kierunkiem promotora: dr hab. Ewy Rodziewicz, prof. UG (recenzenci: prof. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska, UKW w Bydgoszczy; dr hab. Mirosław Patalon, prof. UG)

Pani A. Kożyczkowska systematycznie rozwijała i podnosiła swoje kwalifikacje w ramach kształcenia podyplomowego, podczas kursów i szkoleń zdobywając kolejne uprawnienia, kończąc: Pomoc Psychologiczną i Socjoterapię (1998), Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (1998), Pomoc psychologiczną rodzinie i szkole (1999), Szkolenie Rzeczniczek Praw Kobiet (2000), Practitioner in the Art. of Neuro-Linguistic Programming (2000). W dalszej pracy, pomimo jednoznacznego ukierunkowania zainteresowań naukowych, wybrzmiewa pokłosie badań w ramach pracy doktorskiej oraz kierunek kształcenia podyplomowego, co – w mojej ocenie – świadczy o umiejętności Habilitantki wykorzystywania wiedzy.

W 1999 roku Habilitantka została zatrudniona jako asystent w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego (w kolejności: w Zakładzie Teorii Wychowania, w Zakładzie Pedagogiki Ogólnej). Po okresie zatrudnienia w Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi w latach 2008–2013, powróciła do macierzystej uczelni i pracuje w niej jako adiunkt.

Kariera zawodowa Habilitantki ściśle związana jest z pedagogiką, z dążeniem do poszerzania wiedzy sprzyjającej rozwojowi naukowemu oraz dydaktycznemu.

II. OCENA NAJWAŻNIEJSZEGO OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO (art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku. Dz.U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.)

Kandydatka przedstawiła jako podstawowe osiągnięcie naukowe w przewodzie awansowym rozprawę habilitacyjną pt. *Kaszubszczyzna. Pedagogicznie o języku i tożsamości*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2019. W szerokim ujęciu przedmiotem monografii są dwa kierunki dyskursu, które autorka określa jako teoretyczne koncepcje kaszubszczyzny. Jest to kaszubocentryzm, którego istotę ukierunkowuje uznanie autonomii języka kaszubskiego oraz polonocentryzm oparty na uznaniu zależności języka kaszubskiego od języka polskiego. Koncepcje te (teorie według autorki) odnoszą się w pracy do języka kaszubskiego, a zwłaszcza do konstruowania systemu wiedzy o nim w oparciu o pochodzenie języka, jego struktury, związków z innymi językami. Autorka analizując teorie języka kaszubskiego rozpoznała metodologię ich wytwarzania (s. 11) i powiązała ją z konsekwencjami dla praktyki społecznej, w tym pogranicza, regionu, regionalizmu, obywatelstwa, wspólnoty, tożsamości.

W węższym ujęciu przedmiot rozprawy można więc ująć jako wiedza o języku kaszubskim, którą rozpoznaje w kontekście praktyk kulturowych konstruujących tożsamość. Autorka rozprawy stawia pytanie: „jak wiedza o języku (re)konstruuje wiedzę o kulturze i tym samym projektuje świadomość tożsamościową”? (s. 18) i umiejętnie poszukuje odpowiedzi.

Studia kulturowe nad językiem stanowią studia kulturowe nad kaszubszczyzną, które w przypadku prezentowanych badań mają edukacyjny wymiar. Przy bogatej, kulturowej problematyce, kontekst pedagogiczny jest wyraźny. Autorka odwołuje się do etniczności rozumianej jako projekt pedagogiczny zmierzający do wytwarzania tożsamości, gdyż „trwałość kaszubskich tożsamości zapewnić może trwanie kaszubszczyzny w przyszłości” (s. 15). Odwołuje się do pedagogicznego ujęcia kultury, m.in. przywołując prace Henriego A. Giroux, Tomasza Szkuclarka, Antonio Gramsciego i in. Odwołuje się do dorobku polskiej pedagogiki wielokulturowej i międzykulturowej, powołując m.in. na teorię wielozakresowej i wielowymiarowej tożsamości Jerzego Nikitorowicza i in.

Konstrukcja pracy jest przemyślana – oparta na stopniowym wprowadzaniu wątków prowadzących do treści i konkluzji odnoszących się do tytułu pracy. Rozpoczyna ją część, która słusznie ma charakter wprowadzenia w podejmowane treści. Dotyczy metodologii badań kultury skoncentrowanej na kulturze kaszubskiej i – przede wszystkim – założeń prezentowanych analiz i ich interpretacji (Roz. 1.: *Metodologia badań kultury kaszubskiej*).

Kolejne rozdziały dotyczą prezentacji założeń i przykładów dyskursów o języku kaszubskim (kaszubocentrycznym i polonocentrycznym), które w dalszej części (piątej) określane są jako intelektualne projekty kaszubszczyzny. I tak w rozdziale drugim (*Dyskurs*

kaszubocentryczny: marginalizowana wiedza o języku kaszubskim) autorka odwołuje się do działalności i prac Floriana Ceynowy, dokonując ich przeglądu i znaczenia w oparciu o kontekst, w którym przebiegała ideowa świadomość Ceynowy oraz o jego program ideowy. Przedstawia tezy i przesłanki filozofii herderowskiej, ideologię i doktrynę panslawistyczną, wybrane zasady ideologii demokratycznej.

Przywołuje działalność Młodokaszubów, tj. kaszubskich modernistów (np. J. Karnowskiego, A. Majkowskiego i in.), ideologii Zrzeszeńców (intelektualnej formacji dwudziestolecia międzywojennego z przedstawicielami: m.in. S. Bieszka, A. Labuda). Omawia dwie pierwsze formacje intelektualne Kaszubów działające po 1989 roku: Taczężne i Òdrode, ukazując zaplecze ideowe, kulturowe, społeczne i polityczne znaczenie. Omawia także Stowarzyszenie Kaszëbskô Jednota w oparciu o społeczne i ideologiczne założenia oraz konsekwencje powstania.

Autorka nie zapomina o przedmiocie prowadzonych badań, tj. nadrzędnej myśli pedagogicznej, którą dostrzega m.in. w działaniach i pracach np. Młodokaszubów (s. 77). Podkreślam ten fakt w związku z wielowątkowością pracy, w której główny zamysł nie zanika lecz jest konsekwentnie prowadzony.

Rozdział 3. dotyczy dyskursu polonocentrycznego (*Dyskurs polonocentryczny: dominująca wiedza o języku kaszubskim*). Autorka prezentuje wybrane wydarzenia kształtujące ten dyskurs (np. prace i działalność H. Derdowskiego; J. Karnowskiego). Omawia, począwszy od XIX stulecia, naukowe podejścia językoznawców do języka, dialektów, gwar. Odnosi się do polityki tożsamościowej PRL – znaczącej dla języka kaszubskiego i „kwestii kaszubskiej”.

Sporo miejsca autorka przeznacza na odpowiedź na pytanie „czy język kaszubski jest dialektem języka polskiego?”, przywołując przykłady prac i dyskusji wobec tak postawionego pytania. Bogaty w przykłady jest to rozdział, cenny ze względu na umiejętność konfrontacji danych, metodologicznych rozwiązań i ich okoliczności.

Rozdział 4. (*Życie po życiu. Dekonstrukcje dyskursu polonocentrycznego*) jest kontynuacją wątku polonocentrycznego. Tutaj, obok dotychczasowych rozważań (i wskazań) opartych na językoznawstwie, etymologii, autorka dołącza argumenty lingwistyczne, w tym socjolingwistykę. Tutaj także autorka odnosi się do Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym z 6 stycznia 2005 roku.

W obu częściach (trzeciej i czwartej) czytelnik otrzymuje interesującą, udokumentowaną i skomentowaną historię rozwoju obu dyskursów oraz ich konsekwencji.

Rozdział 5. (*Kaszubszczyzna jako porządek prawd o języku i tożsamości. Próba podsumowania*), spaja i podsumowuje dotychczasowe wątki. Uważam ten rozdział za kwintesencję zamysłu recenzowanego projektu badawczego, w którym poszczególne etapy doprowadziły do konkluzji o szerokim charakterze (np. s. 233, 240). Odnosi się ona do pedagogii jako praktyki kulturowej realizowanej w jawnych i ukrytych przestrzeniach kulturowych, czyli we wspólnocie i we wspólnotach z ich zróżnicowanymi cechami budującymi

tożsamość. Habilitantka prezentuje tu autorską koncepcję „innego/nowego uprządkowania intelektualnego pola kaszubszczyzny, co może być inną/nową propozycją dla społeczno-edukacyjnych projektów, których celem jest emancypacja, a właściwie dekolonizacja tożsamości kaszubskiej” (s. 250).

Rozdział 5. to podsumowanie skupione na kulturze, tożsamości i wybranych mechanizmach jej kształtowania oraz na pedagogicznych implikacjach.

Wskazana monografia ma uporządkowaną, zwartą strukturę, która pozwala czytelnikowi ze zrozumieniem śledzić podejmowane wątki. A rozumienie jest tu niezbędne ze względu na przynajmniej trzy tory narracji. Jej poszczególne części logicznie się uzupełniają, dopełniając i poszerzając podejmowane wątki. Prezentowane treści mają wyraźny autorski ślad – nie są zbiorem wyszukanych „zdarzeń” o Kaszubszczyźnie, lecz logicznie postępującą konstrukcją faktów odnoszących się do drugiego członu tytułu: *Pedagogicznie o języku i tożsamości*. Autorka nie zapomina więc o pedagogicznych odniesieniach podejmowanych treści, które dotyczą badań nad językiem i zdarzeniami go kreującymi a dążącymi do budowania tożsamości. Odnosi się do intelektualnych wytworów kaszubszczyzny oraz przywołuje przykłady praktyki społecznej i instytucjonalnej (m.in. s. 142). Twierdzi: „w prowadzonych przeze mnie badaniach te sytuacje społeczno-polityczne stają się kontekstem, w obrębie którego i na skutek którego następuje proces wytwarzania określonej wiedzy o kaszubszczyźnie” (s. 13).

Przedstawione badania mają pionierski charakter, gdyż autorka konsekwentnie wpisuje zagadnienia praktyki edukacji kaszubskiej w obszar edukacji wielokulturowej i międzykulturowej. Stanowią teoretyczne zaplecze w budowaniu krytycznej refleksji kaszubszczyzny w omawianym obszarze.

W kategoriach standardowych kryteriów recenzji rozprawy habilitacyjnej mogę stwierdzić, że spełnia ona oczekiwania wobec tego typu prac awansowych na wysokim poziomie. Należy podkreślić, że autorka pracy nie tylko prezentuje dane, fakty, dyskusje i ich kierunki, lecz sama się do nich odnosi dostrzegając własny rozwój; interpretuje je. Doceniam umiejętność autorki sprowadzania podejmowanych wątków do wyraźnych konstatacji, podsumowań, zamykania w poszczególnych – uzupełniających się częściach. Uważam, że przedstawiona przez Kandydatkę rozprawa habilitacyjna jako osiągnięcie naukowe spełnia oczekiwania stawiane tego typu pracom awansowym. Jest dziełem oryginalnym i wartościowym ze względu na podjętą problematykę oraz możliwość jej wykorzystania w praktyce społeczno-wychowawczej.

III. OCENA POZOSTAŁEGO DOROBKU NAUKOWEGO (§ 3, ust. 2 i § 4 rozporządzenia ministra nauki i szkolnictwa wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie

kryteriów osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego)

Dr A. Kożyczkowska do oceny dorobku naukowego poza głównym osiągnięciem, wskazała 10 artykułów zawartych w czasopismach naukowych, dziewięć rozdziałów w monografiach naukowych, dwie monografie współautorskie oraz dwie pod redakcją naukową.

Odniosę się najpierw do załączonych tekstów. Każda z tych publikacji stanowi przykład niemal odrębnych całości badawczych, będąc egzemplifikacją odrębnego zamysłu badawczego. Załączone publikacje w wyraźny sposób ukazują kierunek badawczych poszukiwań autorki. Sądzę, że wprawdzie wskazane treści dotyczą głównie zagadnień powiązanych z kaszubszczyzną, to ich zawartość merytoryczna jest znacznie szersza. Dotyczą więc wiedzy o języku kaszubskim, która w ocenie autorki „wprost decydowała i decyduje o innych obszarach kaszubszczyzny” (Autoreferat, s. 9), w tym jej powiązaniu z edukacją. Związek ten jest egzemplifikacją, według autorki, stosunku wobec szkolnej edukacji kaszubskiej, do literatury kaszubskiej, jej udziału w kształceniu kulturowym Kaszubów oraz jej kondycji metodologicznej, podręcznikowej wersji historii Kaszubów i wynikających z niej implikacji kulturowych, w tym kwestii tożsamościowych.

Wprawdzie, jak zauważa Autorka, wszystkie prace podejmują zagadnienia dotyczące kaszubszczyzny, to jednak takie stwierdzenie jest swoistym uproszczeniem. Przedstawione materiały naukowe dotyczą także treści, które Autorka sama wyodrębniła jako odrębną grupę tekstów, tytułując jako: *Metodologiczne aspekty badań nad wiedzą o kulturze i kulturowości*. Oto w artykule pt. *Pogranicze jako artefakt (homogenicznego) centrum. Kontekst geopolityczny, ekonomiczno-kulturowy i symboliczny*, „Teraźniejszość–Człowiek–Edukacja”, 2010, 2(50) Pani Kożyczkowska podejmuje zagadnienia pogranicza w relacji centrum – pogranicze oraz wynikających z niej konsekwencje, także w perspektywie edukacyjnej. Pisząc o politycznych, geograficznych, symbolicznych i kulturowych wymiarach tej relacji, dostrzega bowiem człowieka uwikłanego indywidualnie i zbiorowo w te obszary.

W innym tekście (*Archipelagizacja jako metafora przestrzeni dyskursyjnej: czyli o wiedzy, problemach badawczych i konfliktach ich rozwiązań*, w: T. Hejnicka-Bezwińska (red.), *Pedagogika ogólna. Dyskursy o statusie naukowym i dydaktycznym*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2011) autorka dokonuje swoistego przeglądu podejść do wiedzy (izolowanie *versus* otwarcie) wprowadzając metaforę „archipelagizacji”.

O szerokim spektrum zainteresowań Pani dr Kożyczkowskiej świadczy też tekst pt. *Ja-świat: Romany Miller dialogowa i dialogiczna koncepcja socjalizacji i wychowania. W stronę osobowości zaangażowanej*, „Teraźniejszość–Człowiek–Edukacja”, 2018, 2(28). Autorka podejmuje tu zagadnienia dotyczące myśli pedagogicznej Romany Miller dostrzegając, analizując i opisując dorobek w oparciu o konstrukt *ja-świat*. Konstrukt ten pozwolił jej wyłonić dialogowe i dialogiczne powiązania człowieka z kulturą oraz dostrzec i zrozumieć aktualne edukacyjne powiązania i wyzwania.

Ważnym elementem prezentowanego dorobku są treści w zakresie badań nad edukacją kaszubską w innych publikacjach, w tym w podręcznikach szkolnych i książkach pomocniczych. Publikacje wieloautorskie: A. Kożyczkowska, H. Makurat, R. Mistarz, T. Rembalski, *Teoretyczne konteksty edukacji kaszubskiej z programem nauczania*, Wydawnictwo Region, Gdynia 2017 oraz A. Kożyczkowska T. Rembalski, *Literatura kaszubska. Kaszubi w dziejach Pomorza. Konteksty edukacyjne*, Wydawnictwo Region, Gdynia 2018 są efektem pracy nad autorskim programem edukacji kaszubskiej dla trzech etapów edukacji. Zawierają także (w II tomie) treści dotyczące dziejów kaszubskiej idei wychowania, wiedzy o literaturze kaszubskiej oraz chronologia ważnych zdarzeń dla wspólnoty kaszubsko-pomorskiej.

Dwie prace napisane pod redakcją naukową: A. Kożyczkowska, K. Kossak-Główczewski, *Mniejszości etniczne. Dylematy i konteksty tożsamościowe*, Wyd. UG, Gdańsk 2014 oraz K. Kossak-Główczewski, A. Kożyczkowska, *Wielokulturowość. Między edukacją regionalną i edukacją międzykulturową. Dylematy i konteksty tożsamościowe*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2015, stanowią potwierdzenie naukowych zainteresowań Pani Kożyczkowskiej oraz wskazanie obszaru zainteresowań, do którego autorka ta odwołuje się niemal w całym zaprezentowanym dorobku naukowym.

Podsumowując stwierdzam, że treści zawarte niemal we wskazanych materiałach najczęściej stanowią wnikliwe analizy skupione wokół tytułowych wskazań. Wszystkie oparte są na bogatym i trafnie wskazanym zapleczu teoretycznym, prezentacji zróżnicowanych źródeł, rozwinięciu tez i merytorycznej dyskusji. Każdy tekst zakończony jest autorską refleksją świadczącą o analitycznych umiejętnościach autorki. Publikacje są przemyślanymi i dopracowanymi, odrębnymi pracami, które równocześnie stanowią całość prezentującą merytoryczne i metodologiczne umiejętności autorki. Pani Kożyczkowska ukazuje w nich swoją indywidualną drogę poszukiwań, konstruowania metodologicznego zaplecza badań, drogę do krytycznej refleksji. Dostrzegam wrażliwość Habilitantki na aktualne problemy społeczne, które jako badacz w rzetelny i oryginalny sposób analizuje wnosząc istotne wartości w dyskurs pedagogiczny.

IV. OCENA W ZAKRESIE OSIĄGNIĘĆ NAUKOWO-BADAWCZYCH HABILITANTA

Osiągnięcia dr Adeli Kożyczkowskiej będą prezentowane zgodnie z formalnymi kryteriami wskazanymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, poz. 1651).

- **Autorstwo monografii/ Autorstwo publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazach JCR lub na liście ERIH**

Autorka opublikowała jedną autorską monografię. Jest współautorką trzech monografii oraz współredaktorem pięciu kolejnych.

Opublikowała także 20 rozdziałów w monografiach, z czego dwa ukazały się w publikacjach zagranicznych. Pani Kożyczkowska jest autorem dwóch artykułów znajdujących się na dotychczasowej bazie ERIH Plus oraz przynajmniej 12 artykułów w czasopiśmie z dotychczasowej listy B MNiSW.

Czasopisma, w których publikowane są artykuły: „Edukacja Międzykulturowa”, „Pogranicze. Studia Społeczne”, „Problemy Wczesnej Edukacji”, „Miscellanea Antropologica et Sociologica”, „Teraźniejszość – Człowiek – Edukacja”, „Przegląd Pedagogiczny”, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” i in. Zauważam jednak niską reprezentację publikacji zagranicznych oraz dość wąskie spektrum polskich czasopism.

- **Sumaryczny *impact factor* według listy JCR** – nie posiada
- **Liczba cytowań według bazy Web of Science (WoS): (Google Scholar)** – 9
- **Index Hirscha według bazy Web of Science: (Google Scholar)** – 2
- **Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach**

Pani A. Kożyczkowska nie kierowała międzynarodowym lub krajowym projektem badawczym. Zrealizowała natomiast jeden projekt naukowo-badawczy, finansowany przez Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, 2016–2018: *Dzieci i młodzież na pograniczu kultur. Inspiracje kaszubskie*. Była autorką tego projektu oraz kierowała jego realizacją. W jego ramach współorganizowała sześć konferencji o charakterze naukowo-dydaktycznym, adresowanym m.in. do nauczycieli. Efektem pracy tego projektu są dwie monografie wieloautorskie (A. Kożyczkowska, H. Makurat, R. Mistarz, T. Rembalski, *Teoretyczne konteksty edukacji kaszubskiej z programem nauczania*, Wydawnictwo Region, Gdynia 2017 oraz A. Kożyczkowska T. Rembalski, *Literatura kaszubska. Kaszubi w dziejach Pomorza. Konteksty edukacyjne*, Wydawnictwo Region, Gdynia 2018).

Habilitantka była także autorką i głównym realizatorem projektu *Edukacja przedszkolna. Diagnoza w edukacji przedszkolnej – studia podyplomowe*, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w Programie Operacyjnym „Kapitał Ludzki” 2010–2011. Był to projekt Urzędu Marszałkowskiego prowadzony wraz z Akademią Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi oraz Pomorskim Stowarzyszeniem Gmin Wiejskich.

- **Wygłoszone referaty na międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych**

Dr A. Kożyczkowska brała czynny udział w naukowych konferencjach organizowanych przez różne ośrodki akademickie i instytucje naukowe, m. in. w Uniwersytecie w Ostrawie, Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytecie Śląskim, Uniwersytecie

w Białymstoku, Uniwersytecie Mikołaja Kopernika i in. Wygłosiła 26 referatów podczas konferencji naukowych, których problematyka dotyczyła m.in. wielokulturowości, edukacji regionalnej, edukacji międzykulturowej.

Pani Kożyczkowska była także członkiem komitetów organizacyjnych kilkunastu konferencji naukowych.

V. OCENA DOROBKU DYDAKTYCZNEGO I POPULARYZATORSKIEGO ORAZ WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ (§ 5 rozporządzenia ministra nauki i szkolnictwa wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego)

Habilitantka zrealizowała jeden projekt w oparciu o współpracę z innym ośrodkiem akademickim w Polsce oraz jeden projekt we współpracy z samorządem lokalnym (wymienione na s. 8). Jest zaangażowana w prace na rzecz popularyzowania wiedzy pedagogicznej wśród różnych grup społecznych, zwłaszcza w środowisku lokalnym. Uczestniczyła w spotkaniach popularyzujących naukę, np. w ramach Forum Edukacji Regionalnej i wielu innych.

Prowadziła wykłady w środowisku otwartym z zakresu tematyki kaszubskiej. Wygłosiła też wykłady z tego obszaru podczas Letniej szkoły języka, literatury i kultury polskiej organizowanej przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego (2016, 2017).

Zorganizowała także (wraz z K. Kossak-Głowczewskim) dwie konferencje naukowe (2007, 2011) dotyczące edukacji regionalnej i międzykulturowej. Pokłosiem tej pracy są dwie monografie: A. Kożyczkowska, K. Kossak-Głowczewski, *Mniejszości etniczne. Dylematy i konteksty tożsamościowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2014 oraz K. Kossak-Głowczewski, A. Kożyczkowska, *Wielokulturowość. Między edukacją regionalną i edukacją międzykulturową. Dylematy i konteksty tożsamościowe*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2015.

Habilitantka wielokrotnie uczestniczyła w organizacji konferencji i seminariów naukowych organizowanych w jej macierzystej uczelni (2010, 2013, 2015, 2017, 2018, 2018).

Dr A. Kożyczkowska jest członkiem towarzystw naukowych i zespołów: Stowarzyszenia Wspierania Edukacji Międzykulturowej, Instytutu Kaszubskiego, Prezydium Zespołu Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej KNP PAN (od 2016), Zespołu ds. Edukacji przy Zarządzie Głównym Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, Zespołu ds. edukacji regionalnej i obywatelskiej Urzędu marszałkowskiego województwa Pomorskiego.

O zasługach na niwie m.in. popularyzowania nauki, działalności społecznej i organizacyjnej na rzecz środowiska świadczy otrzymany przez Habilitantkę w 2012 roku Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Dr A. Kożyczkowska prowadziła zajęcia (wykłady, ćwiczenia) dla studentów różnych specjalności z przedmiotów: pedagogika ogólna, interwencja kryzysowa, metody badań społecznych, i.in. Prowadziła też wykłady dla doktorantów oraz kierowała seminariami dyplomowymi (na poziomie magisterskim i licencjackim) z zakresu pedagogiki. Wypromowała 50 prac magisterskich, 30 licencjackich oraz zrecenzowała 66 prac dyplomowych.

Habilitantka opracowała (wraz K. Kossak-Główczewskim) koncepcję i program specjalności „Pedagogika wielokulturowości”, która istnieje w ofercie studiów Instytutu Pedagogiki UW.

- **Opieka nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego.**

Habilitantka nie sprawuje funkcji promotora pomocniczego. Pełniła rolę sekretarza kolokwium habilitacyjnego.

- **Staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich**

Dr Kożyczkowska brała udział w dwóch stażach naukowych – w Katedrze Sławistyki na Uniwersytecie w Ostrawie (2018) oraz w Katedrze Edukacji Międzykulturowej na Uniwersytecie w Białymstoku. Należy tu podkreślić, że odzwierciedleniem jej solidnej pracy podczas obu staży są publikacje naukowe oraz działalność popularyzatorska w obu ośrodkach. Takim efektem jest współautorska monografia: A. Kożyczkowska, A. Młynarczuk-Sokołowska, *Kulturowe konteksty dzieciństwa. Szkice antropologiczno-pedagogiczne*, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2018.

- **Wykonywanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców**

Habilitantka wykonała jedną ekspertyzę dla Pomorskiej Rady Oświatowej w Gdańsku: R. Mistarz, A. Kożyczkowska, *Budowanie środowiska wspierającego edukację kaszubską i wykorzystanie jej potencjału dla rozwoju dzieci i młodzieży oraz wspierającego efektywne zarządzanie środkami i nakładami finansowymi przeznaczonymi na edukację kaszubską*, 2016.

- **Udział w zespołach eksperckich i konkursowych**

Dr A. Kożyczkowska była członkiem zespołu eksperckiego MEN, w ramach którego pracowała nad tworzeniem podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka kaszubskiego.

Od roku szk. 2017/2018 wspiera merytorycznie działalność pierwszej szkoły kaszubsko-polskiej w Wejherowie.

- **Recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopiśmie międzynarodowych lub krajowych**

Habilitationka wykonała jedną recenzję monografii oraz cztery recenzje artykułów do czasopiśm naukowych („Studia Slavica”, Czechi; „Edukacja i Kultura”).

Na moją wysoką ocenę **istotnej aktywności badawczej, współpracy międzynarodowej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego** Pani Kożyczkowskiej składa się: wysoka aktywność publikacyjną (duża liczba artykułów i rozdziałów w pracach zbiorowych oraz monografii, w tym współautorskich), działalność na rzecz środowiska naukowego (organizacja i współorganizacja konferencji naukowych i dydaktycznych) aktywność popularyzatorska (udział w wielu konferencjach naukowych i upowszechniających naukę), działalność ekspercka (m.in. współpraca z lokalnymi instytucjami, praca na rzecz środowiska lokalnego).

Przedstawione do oceny teksty i monografie zdecydowanie spełniają walory dyskursu naukowego, wnosząc istotne treści. Oryginalność wkładu w rozwój dyscypliny jest wyraźny, znaczący.

KONKLUZJA

Zaprezentowany dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny dr Adeli Kożyczkowskiej spełnia kryteria zawarte w art. 16 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego z dnia 1 września 2011 roku.

Popieram wniosek Pani Adeli Kożyczkowskiej o nadania jej stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dziedzinie pedagogiki. Wniosuję o dopuszczenie jej do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

